

РОЗДІЛ І. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

УДК 376.1:37.014:37.072:37.078

Т. М. Дегтяренко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ ТА РЕАЛІЇ КОРЕКЦІЙНО- РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ ІЗ ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ТА/АБО ІНВАЛІДНІСТЮ

У статті відзначено, що функціонування системи корекційно-реабілітаційної допомоги особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю зумовлене потребами населення. Підкреслено, що на сучасному етапі розвитку суспільства ідея соціальної підтримки впродовж життя осіб із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю стала однією із провідних ідей філософії суспільства. Стратегія розвитку цієї системи є частиною стратегії соціально-економічного розвитку певного регіону, яка охоплює різні галузі соціальної сфери. Висвітлено нинішній стан та складові корекційно-реабілітаційної допомоги в контексті державної підтримки осіб із психофізичними порушеннями та/або з інвалідністю в Україні.

Ключові слова: корекційно-реабілітаційна допомога, моделі допомоги, складові допомоги, особи із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю.

Постановка проблеми. Одне з функціональних призначень філософії – орієнтуючись на вирішення найважливіших проблем людського існування виражати імперативи поведінки людини та сенс її життя. Ідеї філософії опосередковано впливають на формування суспільної думки, яка, у свою чергу, впливає на зміст державної політики та шляхи її реалізації.

Аналіз актуальних досліджень. Виникнення нових філософських поглядів на проблеми людей з обмеженими можливостями здоров'я вплинуло на формування суспільної думки щодо її вирішення. Л. Аксенова, Б. Архіпов, Л. Беякова, Н. Назарова та ін., ґрунтуючись на дослідженнях М. Малофєєва, констатують той факт, що цивілізація/суспільство у процесі еволюції змінили своє ставлення до осіб з особливостями психофізичного розвитку й перешли від агресії та нетерпимості до визнання їх прав та рівних можливостей. У країнах Західної Європи, у пострадянських країнах, у тому числі, Росії, Україні, Білорусі та ін. відбувається перегляд існуючих моделей допомоги зазначеній частині населення. Проведений аналіз наукових робіт дозволив установити, що до теперішнього часу проблема перебудови системи допомоги особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю в Україні є актуальною як для практиків, так і науковців.

Останнім часом суспільство зосередило свою увагу на якості корекційно-реабілітаційної допомоги особам із психофізичними

порушеннями та/або інвалідністю та пошуку інноваційних підходів до її надання. Відповідь на означене питання має і методологічний, і практичний характер, а отже, потребує спеціально спрямованих наукових досліджень.

Мета статті – висвітлити нинішній стан та складові корекційно-реабілітаційної допомоги в контексті державної підтримки осіб із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю в Україні.

Виклад основного матеріалу. Н. Назарова, Л. Аксенова, Л. Андреева та ін. зазначають, що на початку 70-х рр. XX ст. уперше в історії цивілізації визнається не тільки рівність людей незалежно від стану здоров'я та наявності особливостей розвитку, але і їх право на самовизначення [9]. Ідеї соціальної та педагогічної інтеграції виникають і реалізуються в контексті розвитку відкритого громадянського суспільства, у якому формуються нові культурні норми та впроваджуються в життя ідеї безбар'єрності навколишнього світу для людей з обмеженими можливостями здоров'я. Освоєння філософії єдиного будинку, спільноти рівних людей із різними проблемами змусило суспільство/держави всього світу по-новому оцінити систему спеціальної допомоги особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю і зробити кроки до створення її сучасної моделі. Але і в новому тисячолітті, на сучасному етапі розвитку цивілізації/суспільства, цей процес залишається незавершеним і тому представляє інтерес для його наукового вивчення.

Слід зазначити, що функціонування системи корекційно-реабілітаційної допомоги особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю обумовлене потребами населення. Стратегія розвитку цієї системи є частиною стратегії соціально-економічного розвитку певного регіону, яка охоплює різні галузі соціальної сфери (рис. 1).

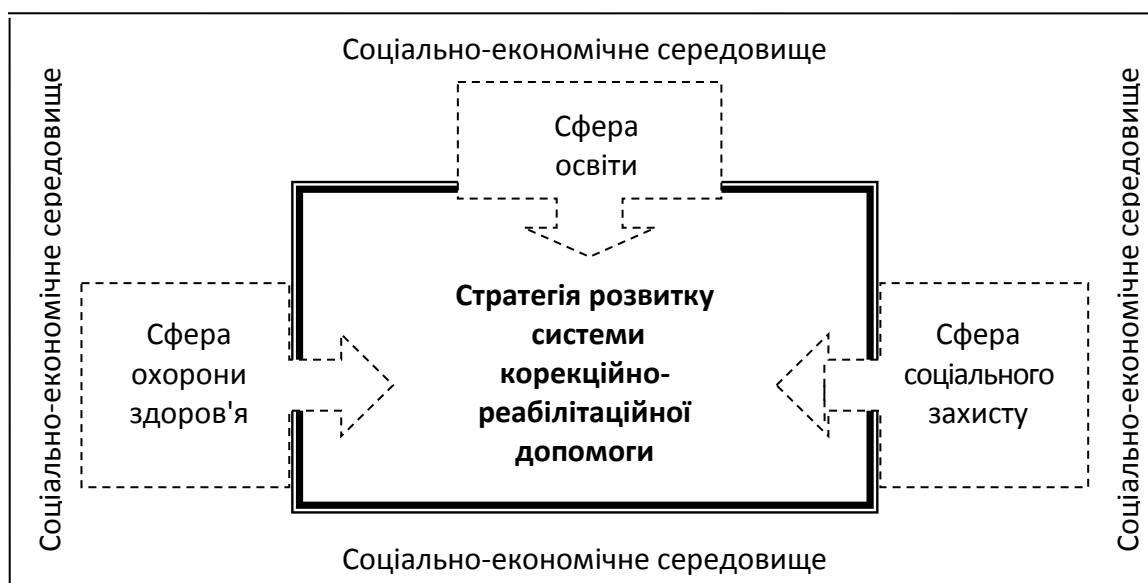

Рис. 1. Схема взаємодії суб'єктів корекційно-реабілітаційної допомоги в межах країни та регіону

Як видно з рис. 1, стратегія розвитку системи корекційно-реабілітаційної допомоги зумовлена, передусім, соціально-економічним середовищем та взаємодією її суб'єктів.

Отже, розвиток системи корекційно-реабілітаційної допомоги розглядається нами в контексті визначення державної підтримки осіб із психофізичними порушеннями, оскільки вирішальним фактором розвитку, прогресу будь-якого суспільства є ефективність реалізації соціальної політики. «Соціальна політика – це діяльність держави з управління розвитком соціальної сфери суспільства, спрямована на задоволення інтересів і потреб населення» [4, 41]. До основних проблем управління розвитком соціальної сфери суспільства можна віднести необхідність забезпечення соціальних гарантій, здоров'я і зайнятості населення, освіти, соціальне обслуговування, ефективне управління людськими ресурсами та ін. Виокремлення серед об'єктів соціальної політики осіб із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю зосереджує увагу суспільства на потребах цієї категорії громадян.

Держава може сформувати конструкції, у яких будуть реалізовані інтереси суспільства як такого, і держава сама буде їх надавати на ринку послуг (за Р. С. Гринбергом та О. Я. Рубінштейном) [2]. У нашому дослідженні ці конструкції будуть стосуватися моделі допомоги особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю, яка буде функціонувати в соціальній сфері й реалізовувати соціальну політику.

Для подолання проблем у стані здоров'я та первинного порушення розвитку необхідним є, насамперед, медичне втручання, тобто допомога індивіду на фізичному рівні. Нерозривно пов'язана з медичною психологічна реабілітація, яка забезпечує психологічну підготовку особи з порушеннями розумового та (або) фізичного розвитку до адаптації, реадаптації, соціальної інтеграції.

Педагогічні заходи стосуються переважно дітей дошкільного та шкільного віку, оскільки без створення спеціально організованого освітнього простору дитина із психофізичними порушеннями починає відставати від однолітків, які не мають психофізичних порушень, у різних сферах розвитку: когнітивному, фізичному, емоційно-вольовому тощо.

Як засвідчує аналіз наукових джерел, допомога особам із психофізичними порушеннями повинна здійснюватися з урахуванням: 1) нозології, яка є першопричиною первинних порушень; 2) типологічних та індивідуальних особливостей осіб із психофізичними порушеннями, які обумовлюють специфіку корекційно-реабілітаційної допомоги, що надається залежно від виду первинного порушення та зумовлених ним вторинних відхилень у їх розвитку (Л. Виготський, Н. Байкіна, Л. Вавіна, В. Засенко, Т. Ілляшенко, А. Обухівська, В. Кобильченко, М. Кот, М. Матвєєва, С. Миронова, Г. Мерсіянова, І. Моргулис, В. Синьов, Є. Синьова та ін.).

Особам з обмеженими можливостями здоров'я державою забезпечується реалізація соціальних гарантій, зокрема, соціальне обслуговування та зайнятість цієї частини населення та ін.

Вочевидь, комплексність допомоги особам із психофізичними порушеннями може забезпечити поєднання медичної та соціальної моделей, що існують на теренах України, але розпорошені за різними відомствами (рис. 2),

Розглядаючи корекційно-реабілітаційну допомогу як об'єкт політики, не можна залишати поза увагою вплив глобалізаційних чинників на державну політику стосовно допомоги особам із функціональними обмеженнями. Затвердження міжнародних нормативних документів із визнання прав осіб із психофізичними порушеннями та ратифікація їх низкою країн світу впливають на зміну підходів до надання допомоги. До таких документів можна віднести Конвенцію ООН про права інвалідів (2008), Конвенцію ООН про права дитини (1989), Декларацію та План дій для виживання, захисту та розвитку дітей (1990), Стандартні правила ООН щодо забезпечення рівних можливостей для інвалідів (1993), Саламанську декларацію про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими потребами (1994) тощо. На підставі ратифікованих Україною міжнародних документів на найвищому рівні управління відбувається розробка стратегічних рішень стосовно допомоги особам із психофізичними порушеннями та визначаються шляхи їх реалізації. Державна політика з цього питання окреслена в Законах України: «Про соціальний захист інвалідів» (2010), «Про реабілітацію інвалідів» (2009), «Про освіту» (2002), «Про дошкільну освіту» (2008) тощо.

Законодавчою базою України гарантовано розширення спектру соціальних послуг особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю та впровадження інноваційних підходів до надання допомоги особам з психофізичними порушеннями, що, на нашу думку, в свою чергу вимагає змін в організаційно-управлінських підходах до її здійснення.

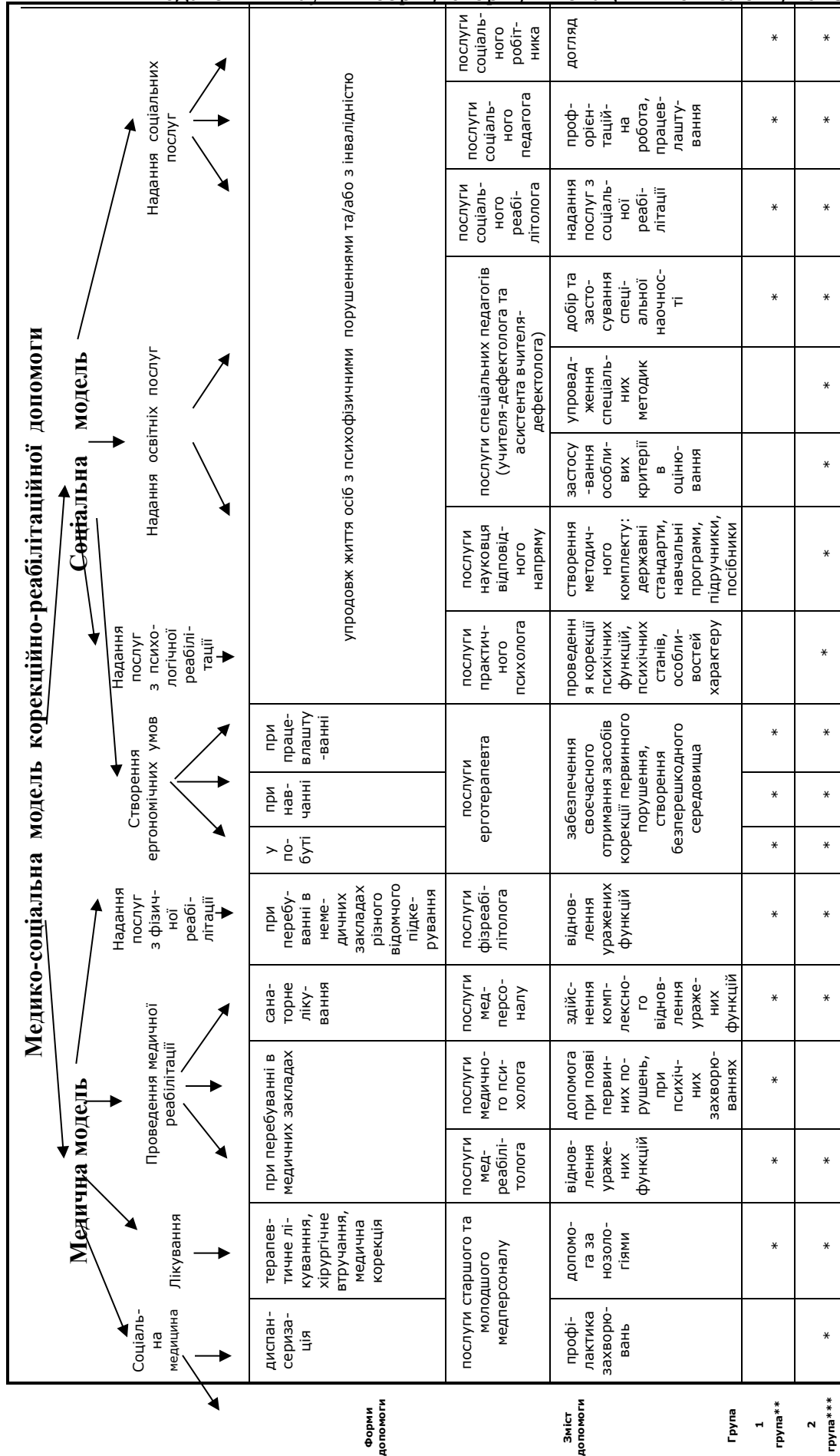

Рис. 2. Медико-соціальна модель корекційно-реабілітаційної допомоги*

* до соціальної моделі віднесено психолого-педагогічну допомогу

** 1 група – особи, які мають інвалідність

*** 2 група – особи з психофізичними порушеннями та/або з інвалідністю

Нинішній стан та складові корекційно-розвиткової роботи представлено нами в табл. 1 та 2, де представлено перелік соціальних послуг особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю, які гарантовано державою в Україні.

У табл. 1 та 2 систематизовано:

- перелік та зміст корекційно-розвиткової, лікувально-профілактичної роботи та інших послуг з реабілітації у спеціальних школах (школах-інтернатах) різних видів [6; 7; 10];
- види та форми надання соціальних послуг у закладах різного відомчого підпорядкування [3].

Отже, аналіз змісту сучасної нормативно-правової бази різних галузей соціальної сфери дозволив систематизувати та представити в таблиці сучасний спектр соціальних послуг особам із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю в Україні.

Висновки. Сучасну систему корекційно-реабілітаційної допомоги можна розглядати як особливу форму впровадження ідей філософії, які, зокрема, відображають ціннісні орієнтації суспільства щодо допомоги особам з психофізичними порушеннями та/або інвалідністю. Якісні перетворення в системі визначаються соціокультурними факторами. Утім вибір шляху розвитку цієї системи і якісних її перетворень залежать не тільки від ціннісних орієнтацій, економічних можливостей держави та прийнятих культурних норм суспільства, а й від наукових поглядів на її створення.

Проведене дослідження дозволило висвітлити нинішній стан та складові корекційно-реабілітаційної допомоги в контексті державної підтримки осіб із психофізичними порушеннями та/або інвалідністю в Україні. На нашу думку, держава, як носій «інтересу справедливості», має встановити оптимальне співвідношення між ресурсними можливостями всієї сукупності учасників ринку надання соціальних послуг і мірою справедливості в розподілі результатів їх використання.

Таблиця 1
Складові корекційно-розвиткової та лікувально-профілактичної роботи у спеціальних школах (школах-інтернатах) різних видів*

Режим спеціального загальноосвітнього навчального закладу									
Навчально-виховна та корекційно-розвиткова робота є складовою режиму спеціального загальноосвітнього навчального закладу, додержання якого є обов'язковим для всіх працівників. Режим роботи школи (школи-інтернату) складається з урахуванням специфіки його функціонування (цілодобовий – для спеціальної школи-інтернату, подовженого дня – для спеціальної школи), з урахуванням психофізичних особливостей учнів (вихованців), санітарно-гігієнічних вимог									
Послуги з реабілітації									
Відповідно до Програми (1686-2006-п) у спеціальних загальноосвітніх школах (школах-інтернатах) для дітей з сенсорними порушеннями (глухих та зі зниженим слухом, сліпих та зі зниженим зором), з порушеннями опорно-рухового апарату), для розумово відсталих дітей учням (вихованцям) надаються такі послуги з									
освітні послуги (колективна форма навчання, у тому числі інтегроване, інклюзивне навчання, індивідуальна та дистанційна форми)	медична реабілітація (лікувально-профілак-тичні заходи)	психолого-педагогічна реабілітація (консультування, психолого-педагогічна діагностика, психологічна та педагогічна корекція, освітні послуги)	фізична реабілітація (лікувальний масаж, лікувальна фізкультура)	професійна реабілі-тація (професійна орієнтація, допро-фесійна підготовка, професійна підготовка (за наявності ліцензії))	фізкультурно-спортивна реабілітація (ритміка, лікувальна фізкультура, навчально-тренувальні заняття з фізичної культури і спорту, заняття спортом)	соціальна та побутова реабілітація (пристосування меблів, встановлення обладнання для адаптації приміщень, навчання основних соціальних навичок, соціально-побутовий патронаж, працетерапія)			
Корекційно-розвиткова робота у спеціальних школах (школах-інтернатах) різних видів									
У спеціальній школі (школі-інтернаті) створюються сприятливі умови для здобуття повної загальної середньої освіти, професійно-трудової підготовки, подальшої соціалізації учнів (вихованців). Корекційні заняття (індивідуальні або групові) проводяться учителями з урахуванням особливостей розвитку учнів (вихованців). Відповідно до Типових навчальних планів залежно від її виду проводиться корекційно-розвиткова робота з:									
предмет-но-практич-ного навчання	лікувальної фізкультури	ритміки	соціально-побутового, просторового орієнтування	слухового сприймання	зорового сприймання	дотикового сприймання	розвитку мовлення (формування вимови і розвитку мовлення)	комунікативної діяльності з метою корекції первинних і вторинних відхилень у розвитку учнів	
Корекційно-розвиткова робота за видами закладів									
для сліпих дітей та зі зниженим зором проводиться корекційно-розвиткова робота з:									
лікуваль-ної фізкуль-тури	ритміки	соціально-побутового орієнтування	орієнтування у просторі	розвитку мовлення (формування вимови і мовлення)	корекції вад розвитку				
					зорового, слухового, дотикового сприймання	предметно-практичного навчання	комунікативної діяльності з метою корекції первинних і вторинних відхилень у розвитку учнів		
для глухих дітей проводиться корекційно-розвиткова робота з:									
розвитку слуху-зоро-тактильного сприймання				мовлення		формування вимови		ритміки	
для дітей зі зниженим слухом проводиться корекційно-розвиткова робота з:									
розвитку слухового сприймання						формування вимови		ритміки	

продовж. табл. 1

для розумово відсталих дітей проводиться корекційно-розвиткова робота з:						
ритміки	соціально-побутового орієнтування		лікувальної фізкультури		розвитку мовлення	
з затримкою психічного розвитку проводиться корекційно-розвиткова робота з:						
розвитку мовлення	ритміки	корекції вад розвитку				
		предметно-практичне навчання	зорового, слухового, дотикового сприймання	комунікативної діяльності з метою корекції первинних і вторинних відхилень у розвитку		
з тяжкими порушеннями мовлення проводиться корекційно-розвиткова робота з:						
лікувальної фізкультури	логоритміки		розвитку мовлення		розвитку зв'язного мовлення	
для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату проводиться корекційно-розвиткова робота з:						
лікувальної фізкультури	предметно-практичне навчання		зорового, слухового, дотикового сприймання	комунікативної діяльності з метою корекції первинних і вторинних відхилень у розвитку		
	корекції вад розвитку					
Лікувально-профілактичні заходи у спеціальних школах (школах-інтернатах) різних видів						
Лікувально-профілактичні заходи передбачають профілактику соматичних захворювань, підтримання належного рівня психічної активності, працездатності, контроль за фізичним розвитком дітей. З цією метою медичними працівниками надається консультативна допомога педагогам і вихователям у дозуванні шкільних навантажень						
Для дітей зі зниженим зором, сліпих особливо увага приділяється визначенню оптимальних можливостей практичного використання зорової функції кожним учнем (вихованцем) шляхом дозування зорового та фізичного навантажень, врахування особливостей сприймання наочно-дидактичного матеріалу, використання комплексу вправ зорової гімнастики	Для дітей зі зниженим слухом, глухих особливо увага приділяється лікувально-профілактичній і корекційно-розвитковій роботі, спрямованій на максимальне збереження та розвиток залишкового слуху, мовлення дітей, спостереженням за динамікою розвитку слухової функції учнів з аудіометричним та аудіологічним обстеженням		для розумово відсталих дітей	3 затримкою психічного розвитку	3 тяжкими порушеннями мовлення	Для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату особливо увага приділяється медичному контролю за дотриманням рухового та ортопедичного режиму на уроках та в позаурочний час
Комплексне відновлювальне лікування у спеціальній школі (школі-інтернаті)						
Проводиться за методиками медико-соціальної реабілітації, рекомендованими Міністерством охорони здоров'я України, та відповідно до індивідуальних програм реабілітації дитини-інваліда (для дітей-інвалідів). Медична корекція основної вади розвитку передбачає специфічну медикаментозну фізіокліматотерапію, спеціальну лікувальну фізкультуру, застосування відповідного обладнання (оптичного, звукопідсилювального, ортопедичного)						
Примітка. Особливу увагу слід звернути на якісні зміни контингенту учнів (вихованців) спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів). Відповідно до нового Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) (з1219-(пп. 2.6, 2.7) розширено контингенти учнів та вихованців. За наявності достатньої кількості учнів, відповідної матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення у спеціальній школі (школі-інтернаті) можуть відкриватися спеціальні класи (групи) для дітей інших нозологій та дітей зі складними вадами розвитку. За таких умов організація навчально-реабілітаційного процесу в зазначених закладах передбачає внутрішню інтеграцію та соціальну адаптацію дітей з різними особливостями психофізичного розвитку						

Таблиця 2

Види соціальних послуг та форми їх надання

Види соціальних послуг								
Соціально-побутові послуги – забезпечення продуктами харчування, м'яким та твердим інвентарем, гарячим харчуванням, транспортними послугами, засобами малої механізації; здійснення соціально-побутового патронажу, виклик лікаря, придбання та доставка медикаментів тощо	Психологічні послуги надання консультацій з питань психічного здоров'я та поліпшення взаємин з оточуючим соціальним середовищем; психодіагностика, спрямована на вивчення соціально-психологічних характеристик особистості з метою її психологічної корекції або реабілітації; надання методичних порад	Соціально-педагогічні послуги – виявлення різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; організація індивідуального навчального, виховного та корекційного процесів, дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та ху-дожної діяльності тощо; а також залучення до роботи різноманітних закладів, громадських організацій, зацікавлених осіб	Соціально-медичні послуги – консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів особи, збереження, підтримка та охорона її здоров'я, здійснення профілак-тичних, лікувально-оздоровчих заходів, працетерапія	Соціально-економічні послуги – надання допомоги у вигляді компенсацій потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, життєвих потреб, а також реалізація державного примусу і відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи (оформлення правових документів, адвокато-ська допомога, захист прав та інтересів особи тощо)	Юридичні послуги – надання консультацій з питань цивільного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; сприяння застосуванню державного примусу і реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи	Послуги з працевлаштування – пошук відповідної роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працівників тощо	Послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями – комплекс медичних, психологічних, інформаційних заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для реалізації права на професійну орієнтацію та підготовку, освіту, зайнятність	Інформаційні послуги – надання інформації, необхідної для вирішення складних життєвих ситуацій (довідкові послуги); розповсюдження просвітницьких та культурно-освітніх знань (просвітницькі послуги); поширення об'єктивної інформації про споживчі властивості та види соціальних послуг; формування певних уявлень і ставлення до соціальних проблем (рекламно-пропагандистські послуги)
Форми надання соціальних послуг								
Основними формами надання соціальних послуг є матеріальна допомога та соціальне обслуговування.								
Матеріальна допомога надається особам, що знаходяться у складній життєвій ситуації, у вигляді грошової або натуральної допомоги: продуктів харчування, інших предметів першої необхідності, палива, а також технічних і допоміжних засобів санітарії і особистої гігієни, засобів догляду за дітьми, одягу, взуття та засобів реабілітації. Соціальне обслуговування здійснюється шляхом надання соціальних послуг у(в):								
територіальних центрах соціального обслуговування	стаціонарних інтернатних установ та закладах	реабілітаційних установ та закладах	установах та закладах денного перебування	установах та закладах тимчасового або постійного перебування	інших закладах соціальної підтримки (догляду)	за місцем проживання особи		
Примітка. Суб'єкти, що надають соціальні послуги, можуть їх надавати в інших формах, не передбачених цією статтею, але визначених Кабінетом Міністрів України в переліку платних соціальних послуг. Недержавні суб'єкти, що бажають надавати соціальні послуги на професійній основі за рахунок власних коштів, залучених коштів або коштів державного чи місцевого бюджетів, надають їх на підставі ліцензії (стаття 8 зі змінами, внесенними згідно зі Законом № 1891-IV (1891-15) від 24.06.2004)								

ЛІТЕРАТУРА

1. Дегтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегія управління : монографія / Т. М. Дегтяренко. – Суми : Університетська книга, 2011. – 403 с.
2. Экономическая социодинамика / Р. С. Гринберг, А. Я. Рубинштейн. – М. : ИЭСПРЕСС, 2000. – 274 с.
3. Закон України «Про соціальні послуги» № 966-IV від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 45. – Ст. 358. (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1891-IV (1891-15) від 24.06.2004, ВВР, 2004, № 50, ст.537). – Ст. 5. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-15>.
4. Мигович І. Соціальна робота – навчальна дисципліна та сфера діяльності / І. Мигович // Віче : Теоретичний і громадсько-політичний журнал. – 2008. – № 19. – С. 41–43.
5. Новиков А. М. Развитие отечественного образования / А. М. Новиков // Polemicheskie razmyshleniya. – М. : Эгвес, 2005. – 176 с.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку» № 852 від 15.09.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.mon.gov.ua>.
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів» № 1686 від 8 грудня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [zakon.rada.gov.ua>laws/show/1686-2006-p](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-p).
8. Предмет і проблематика філософії : навч. посібник / за заг. ред. М. А. Скринника і З. Е. Скринник. – Львів : ЛБІ НБУ, 2001. – 488 с.
9. Специальная педагогика : [учеб. пос. для студ. высш. учеб. завед.] : в 3 т. – Т. 3 : Педагогические системы специального образования / Н. М. Назарова, Л. И. Аксенова, Л. В. Андреева и др. ; под ред. Н. М. Назаровой. – М. : Академия, 2008. – 400 с.
10. Україна. Міністерство освіти і науки. Організаційно-методичні засади здійснення комплексної реабілітації учнів (вихованців) у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах : інструктивно-методичний лист № 1/9-515 від 04.08.2009 р. / Україна. Міністерство освіти і науки // Практика управління закладом освіти : щомісячний професійний журнал. – 2009. – № 10. – С. 97–101.

РЕЗЮМЕ

Дегтяренко Т. Н. Современная философия и реалии коррекционно-реабилитационной помощи лицам с психофизическими нарушениями и/или с инвалидностью.

В статье отмечено, что функционирование системы коррекционно-реабилитационной помощи лицам с психофизическими нарушениями и/или с инвалидностью обусловлено потребностями населения. Подчеркнуто, что на современном этапе развития общества идея социальной поддержки в течение жизни лиц с психофизическими нарушениями и/или с инвалидностью стала одной из ведущих идей философии общества. Стратегия развития этой системы является частью стратегии социально-экономического развития определенного региона и охватывает различные области социальной сферы. Освещены нынешнее состояние и составляющие коррекционно-реабилитационной помощи в контексте государственной поддержки лиц с психофизическими нарушениями и/или инвалидностью в Украине.

Ключевые слова: *коррекционно-реабилитационная помощь, модели помощи, составляющие помощи, лица с психофизическими нарушениями и/или инвалиды.*

SUMMARY

Dehtyarenko T. Modern philosophy and realities of correctional-rehabilitation help for people with mental and physical impairments and/or disabilities.

In the article the author has defined that the functioning of the system of correctional-rehabilitation help for people with mental and physical impairment and/or disabilities is caused by the needs of the population. It is pointed out that at the present stage of development of society the idea of social support for people with mental and physical impairments and/or disabilities has become one of the leading ideas of the philosophy of society. The development strategy of this system is part of a strategy of socio-economic development of the region, which covers various areas of the social sphere.

It is noted that Ukrainian law guaranteed expanding the range of social services for persons with mental and physical impairments and/or disabilities and implementation of innovative approaches of helping people with mental and physical disabilities in practice, which requires changes in organizational and management approaches for its implementation.

The author has described current status and components of correctional-rehabilitation help in the context of state support for people with mental and physical impairments and/or disabilities in Ukraine.

The author has systematized modern range of social services for persons with mental and physical impairments and/or disabilities in Ukraine, in particular, has provided:

- the list and the content of correctional-development, medical and preventive work and other rehabilitation services in special schools (boarding schools) of different kinds;*
- the types and forms of social services in institutions of various subordination.*

It is indicated that the state, as the bearer of «interest of justice», must establish a balance between resource potentials of all the market participants of social services and the degree of equity in the distribution of the results of their use. It is stressed that any attempt to raise this measure, to achieve even greater equity at a constant initial allocation of resources, is resulting in undue waste of resources. It is stated that because of these actions the role of the state has increased in ensuring the rights of citizens for quality correctional-rehabilitation help and financial support for its implementation.

Key words: *correctional-rehabilitation help, models of help, components of help, people with mental and physical impairments and/or disabilities.*